

L'Agrupació d'electors Gent de Poble, amb representació municipal a l'Ajuntament de Sort, presenta les següents propostes en relació al procés de participació sobre l'Avantprojecte de Llei d'Alta Muntanya:

Comentaris generals a la Llei:

Considerem una mancança que la llei no abordi de manera clara com es donarà resposta a les nombroses disfuncions que es detecten en polítiques i marcs normatius sectorials, plurisectorials o genèrics, motivats pels desajustos que provoquen els condicionants demogràfics, orogràfics i geogràfics dels territoris d'alta muntanya.

La llei no es desenvolupa preveient un marc normatiu específic per l'alta muntanya, i que podria tenir un impacte tangible reequilibrador, sense estar supeditat a l'existència de grans partides pressupostàries, ni a la creació de nous òrgans, ni tampoc a la detecció i impuls de grans projectes transformadors, el desenvolupament dels quals haurà de dependre, en última instància, i com a mínim, de la capacitat del mateix territori de comptar amb recursos humans (tècnics, empreses, emprenedors, etc.).

La llei hauria de comptar amb un marc normatiu específic o, si més no, comptar amb la capacitat d'analitzar polítiques, regulacions, normes... i preveure les eines per adaptar-les, per:

- Atendre a moltes disfuncions que actualment obstaculitzen l'accés, amb una certa igualtat de condicions, a serveis bàsics: de transport públic, sanitat, serveis socials, ensenyament post-obligatori o no obligatori, cultura, etc.;
- Ajustar les polítiques fiscals a realitats concretes. A tall d'exemple: regular un pagament diferencial del cànon ambiental de l'aigua, motivat per una menor despesa associada a les inversions necessàries per abastir d'aigua un ciutadà d'alta muntanya. O contemplar un retorn diferencial de la taxa turística als municipis que suporten una major intensitat turística (elevada afluència de turistes en poblacions amb molta baixa densitat de població);
- Donar suport a petites iniciatives amb capacitat de transformació local, perquè puguin desenvolupar-se adequadament i puguin tenir un poder additiu i multiplicador en el global del territori.

Tot i que en l'apartat IV dels preàmbul, l'avantprojecte de llei sí que esmenta que l'Observatori i Oficina d'Alta Muntanya tindrà la funció de detectar disfuncions i avaluar l'aplicació de polítiques públiques, no s'especifica de quina manera incidirà en la seva adaptació, més enllà d'actuar com a organisme "informador" a les diferents administracions sectorials.

En el mateix sentit, a l'apartat V es diu que es parteix de la constatació que avui les necessitats sectorials ja tenen altres espais de planificació, però no s'argumenta quins són aquests espais ni de quina manera hi poden tenir incidència els territoris de muntanya, si no és amb el reforç, precisament, d'una legislació pròpia.

En el mateix sentit, considerem que caldria preveure de quina manera la futura Llei d'Alta Muntanya es vincularà amb l'Agenda Rural de Catalunya i amb l'Estatut del Municipi Rural que sí preveu una figura que vetlli per adequar la normatives i regulacions administratives als diferents territoris rurals. Així, caldria que la futura Llei vetllés específicament per aquesta adequació als territoris de muntanya.

Propostes específiques al redactat de l'avantprojecte:

- Article 3 de finalitats.** L'article té implícits desequilibris greus en el plantejament. Es mencionen en un mateix nivell temes molt concrets com "el suport a les estacions de muntanya i la seva adaptació" amb temes tant genèrics, i malauradament poc desenvolupats, com "ajustar les polítiques públiques a les especificitats de l'àmbit". En el mateix sentit, es parla "d'infraestructures viàries i administratives" però no es parla d'altres tipus d'infraestructures, tant o més necessàries, com les sanitàries o les educatives, entre moltes d'altres que podrien incloure's (logístiques, de seguretat i emergències, culturals, de telecomunicacions, etc.). I utilitzant el mateix exemple, si es parla d'infraestructures específiques, caldria fer esment als serveis corresponents. En definitiva, caldria mantenir, en les finalitats, un mateix grau de concreció per no generar biaixos sectorials (esmentar les estacions de muntanya com a activitat econòmica d'interès estratègic i no esmentar el sector primari i la ramaderia extensiva, el sector de transformació, o la generació d'energia hidroelèctrica, pot entendre's com un biaix; com també pot entendre's així esmentar les infraestructures viàries i administratives i no mencionar-ne cap altra o no mencionar la prestació de serveis).
- Article 4 de principis.** Es parla de resiliència territorial i de promoure l'autosuficiència. Caldria contemplar que les societats de muntanya eren tradicionalment resilients, per la seva adaptació, coneixement del medi i capacitat d'autogestió ("eren" perquè aquests atributs s'estan perdent). Caldria preservar i reconèixer adequadament els casos en que encara existeixen aquests coneixements i capacitats, identificant-los i valorant la seva aportació real en termes socials, econòmics i culturals. Això seria una veritable innovació en termes de gestió pública.
- Article 5 de naturalesa i 17 de col·laboració amb l'IDAPA.** La llei es fonamenta en desenvolupar un nou òrgan, quan ja existeix l'IDAPA, que podria complir les mateixes funcions, però que de moment no ha pogut desplegar la capacitat tècnica necessària per a acomplir-les. No s'especifica de quina manera es garantirà que aquest nou òrgan tindrà una major capacitat i que respondrà millor a les finalitats que s'esmenten a la llei, enfront a IDAPA. Caldria explicar millor com s'ha valorat (també en la Memòria de valoració de l'impacte de les actuacions proposades) l'alternativa triada, enfront a altres. Per exemple, la possibilitat de desenvolupar els mecanismes per a dotar dels recursos tècnics suficients l'IDAPA i generar un petit cos tècnic per cobrir la resta de comarques que no s'inclouen en l'àmbit competencial/territorial de l'IDAPA.
- Article 6 de funcions.** S'han desenvolupat al llarg dels anys moltes planificacions i estratègies que també tenien com a objectiu detectar actuacions transformadores. La mateixa Estratègia del Pirineu s'ha desenvolupat amb aquest

criteri. Com també totes les estratègies dels Grups d'Acció Local de l'àmbit pirinenc, que persegueixen les mateixes finalitats. En aquest sentit, la llei no especifica de quina manera se solucionarà el veritable problema de fons: per generar i impulsar grans actuacions transformadores es requereix un múscul econòmic i humà que actualment les comarques de muntanya de l'Alt Pirineu no tenen.

En aquest sentit, per dotar de major múscul tècnic els territoris de muntanya, caldria preveure des de la Llei el reforç de l'estructura tècnica, administrativa i de personal necessària als ajuntaments de muntanya per garantir que poden prestar els serveis i funcions necessàries a la població.

Com s'esmenta a l'apartat inicial d'aquest text, també caldria valorar si no seria més efectiu que la Llei de muntanya se centrés en facilitar un marc normatiu específic, que analitzés, atengués i busqués eines per a abordar els desajustos (genèrics i sectorials) propis de la realitat geogràfica de muntanya en planificacions, regulacions, normatives, ordres d'ajuts, etc., si convé, relacionant-se adequadament amb el futur Estatut del Municipi Rural.

5. **Article 6 de funcions. Apartat d.** S'esmenta com a funcions de l'Observatori i Oficina d'Alta Muntanya elaborar memòries d'actuacions per aquells promotors que no estan en disposició d'elaborar-les. Caldria posar en dubte la capacitat d'un promotor per executar una actuació si no té capacitat per redactar-ne la memòria.
6. **Article 9 d'actuacions estratègiques.** Punt 3. Caldria explicar millor quin tipus d'actuacions s'exclourien dels Plans d'actuacions estratègiques, per assegurar que no queden al marge actuacions viables i transformadores, només pel fet que formen part de planificacions sectorials.
7. **Article 11 de finançament.** Caldria detallar més aquest apartat per comptar amb una mínima seguretat de es comptarà efectivament amb el finançament necessari per desenvolupar les actuacions.
8. Segons el redactat, s'entén que si hi ha un projecte transformador impulsat per un ajuntament o grup d'ajuntaments, caldrà que el finançament sigui exclusivament municipal. En aquest cas, el fet d'estar inclòs en un Pla d'actuacions estratègiques associat a la Llei tindrà molt poc impacte pels ens locals.

A Sort, 29 de novembre de 2024,
Agrupació d'electors Gent de poble